

Enquiring the effect of metacognitive beliefs and religious attitude on the tendency to cigarette use in adolescents

Ghobad Bahamin¹, Forouzan Davari Fard^{2*}, Maryam Malekshahi², Reza Abi², Reza Dousti²

1- Department of psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran.

2- Department of psychology, Islamic Azad university of Ilam, Ilam, Iran.

Abstract

Background and Objectives: According to the reduction of consumption age in cigarette smoking and tobacco and physical and social harms of this phenomenon, prompted the researcher to study and carry out this investigation in order to assess the effect of metacognitive beliefs and religious attitude on the tendency to cigarette use in male adolescents.

Materials and Methods: This study is descriptive and correlative. The statistic population consisted of all of the male high school's students of the city of Mehran in the academic year 2014, which according to the statistic of the education department of the city were 502 people. The sample of 217 persons was calculated based on Kokran formula and was selected by cluster sampling. In this study ultra-cognitive questionnaire (MCQ), Alport's 21-items questionnaire to measure religious attitudes, and the researcher's 23-items questionnaire of tendency to cigarette smoking were used. The data were analyzed using spss software.

Results: The results showed that there is a meaningful and inverted relation between negative beliefs about uncontrollable and dangerous of concern and cognitive self-consciousness with tendency to cigarette smoking ($p<0/05$), and also there is a meaningful and inverted relation between external religious attitude and general religious attitude with tendency to cigarette smoking ($p<0/05$). Also the results of the investigation showed that the components of metacognitive beliefs ($R=0/32$) and external religious attitude ($R=0/35$) have a highest ability in predicting the tendency to cigarette smoking in students, respectively ($p<0/05$).

Conclusion: Due to demonstration the influence of meta cognitive beliefs and religious attitude on the reduction of tendency to cigarette smoking in the students, it is recommended that strengthens religious beliefs by holding classes and question-answer sessions, as well as advisory classes in school programs in order to strengthen cognitive self-awareness and decline negative thoughts to reduction the tendency to cigarette smoking among students.

Keywords: Metacognitive beliefs, religious attitudes, tendency to cigarette smoking, student

دراسة تأثير العقائد فوق المعرفة والرؤية المذهبية في الميل إلى التدخين بين المراهقين

قباد بهامين^١، فروزان داوري فرد^{٢*}، مريم ملكشاهي^٢، رضا آبي^٢، رضا دوستي^٢

١- قسم علم النفس، جامعة بيام نور، طهران، إيران.

٢- قسم علم النفس العام، جامعة آزاد (الجزء الإسلامية)، فرع العلوم والبحوث في إيلام، إيران.

الملخص

السابقة و الأهداف: إنَّ انخفاض سنِّ التدخين والأضرار الجسدية والاجتماعية لهذه الظاهرة جعل الباحث يقوم بالبحث الحاضر بغية دراسة تأثير الاعتقادات فوق المعرفة والرؤية المذهبية في الميل إلى التدخين بين المراهقين.

الموادّ و الأساليب: يتمّ هذا البحث بشكل وصفيّ تضامنيّ. يشتمل المجتمع الإحصائيّ على كلّ تلاميذ مدارس الثانوية لمدينة مهران في السنة الدراسية ١٣٩٤-١٣٩٣ هـ، الذين كان عددهم ٥٠٢ شخصًا وفقًا لإحصاء وزارة التعليم و التربية للمدينة. تمّ تقدير العينة المقصودة وفقًا لصيغة كوكران ٢١٧ شخصًا وتمّ اختيارهم بطريقة أخذ العينات والعنقودية. قد أُستخدِم في هذا البحث استمارة فوق المعرفة (MCQ) و استمارة ألبرت ذات ٢١ سؤالًا لقياس الرؤية المذهبية، وأستخدِم استمارة الباحث ذات ٢٣ سؤالًا لقياس الميل إلى التدخين. وقد تمّ تحليل معطيات البحث بالاستفادة من البرمجية spss.

المكشوفات: قد أوضحت النتائج أنّ بين المعتقدات السلبية حول عدم المراقبة وخطورة القلق والوعي الذاتي المعرفي وبين الميل إلى التدخين صلة عكس وذات معني (P<٠/٠٥)، كما يمكن القول إنّ بين الرؤية المذهبية الخارجية و الرؤية المذهبية العامة وبين الميل إلى التدخين صلة عكس وذات معني (P<٠/٠٥). وقد أوضحت النتائج أيضًا أنّ مكونات العقائد فوق المعرفة (R=٠/٣٢) والرؤية المذهبية (R=٠/٣٥) لهما على التوالي أكثر قدرة في التنبؤ للميل إلى التدخين بين التلاميذ (P<٠/٠٥).

النتيجة: فيما يتعلّق بإثبات تأثير المعتقدات فوق المعرفة والرؤية المذهبية في انخفاض الميل إلى التدخين بين التلاميذ، نقترح الانتباه إلى تقوية الاعتقادات الدينية عن طريق عقد الصفوف وجلسات الأسئلة والأجوبة، كما نقترح عقد الصفوف الاستشارية في المدارس لتقوية الوعي الذاتي المعرفي والحدّ من الأفكار السلبية بغية انخفاض الميل إلى التدخين بين التلاميذ.

الألفاظ الرئيسية: العقائد فوق المعرفة، الرؤية المذهبية، الميل إلى التدخين، التلميذ

بررسی تأثیر باورهای فراشناختی و نگرش مذهبی، بر گرایش به مصرف سیگار در نوجوانان

قباد بهامین^۱، فروزان داوری فرد^{۲*}، مریم ملکشاهی^۲، رضا آبی^۲، رضا دوستی^۲

۱- گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

۲- گروه روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد، واحد علوم تحقیقات ایلام، ایلام، ایران.

چکیده

سابقه و اهداف: کاهش سن مصرف سیگار و دخانیات و آسیب‌های جسمانی و اجتماعی این پدیده، محقق را بر آن داشت تا پژوهش حاضر را با هدف بررسی تأثیر باورهای فراشناختی و نگرش مذهبی، بر گرایش به مصرف سیگار در نوجوانان پسر انجام دهد.

مواد و روش‌ها: روش پژوهش حاضر، توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل همه‌ی دانش‌آموزان پسر دوره‌ی متوسطه‌ی شهرستان مهران در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ است که طبق آمار آموزش و پرورش شهرستان، ۵۰۲ نفر بودند. نمونه‌ی مورد نظر طبق فرمول کوکران، ۲۱۷ نفر برآورد شد و به روش نمونه‌گیری خوشه‌ی انتخاب شد. در این پژوهش از پرسش‌نامه‌ی فراشناختی (MCQ) و پرسش‌نامه‌ی ۲۱ سئوالی آلپورت برای سنجش نگرش مذهبی استفاده شد و برای سنجش گرایش به مصرف سیگار، از پرسش‌نامه‌ی ۲۳ سئوالی ساخته‌ی محقق بهره برده شد. داده‌های به دست آمده نیز با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد بین باورهای منفی درباره‌ی کنترل ناپذیر بودن و خطرناک بودن نگرانی و خودآگاهی شناختی، با گرایش به مصرف سیگار، رابطه‌ی معکوس و معناداری وجود دارد ($P < 0/05$). همچنین می‌توان گفت بین نگرش مذهبی بیرونی و نگرش مذهبی کلی، با گرایش به مصرف سیگار، رابطه‌ی معکوس و معناداری وجود دارد ($P < 0/05$). همچنین نتیجه‌های پژوهش نشان داد که مؤلفه‌های باورهای فراشناختی ($R = 0/32$) و نگرش مذهبی ($R = 0/35$)، به ترتیب بیش‌ترین توانایی را در پیش‌بینی گرایش به مصرف سیگار در دانش‌آموزان دارد ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به اثبات تأثیر باورهای فراشناختی و نگرش مذهبی بر کاهش گرایش به مصرف سیگار در دانش‌آموزان، پیشنهاد می‌شود تقویت باورهای دینی از طریق برگزاری کلاس‌ها و جلسه‌های پرسش و پاسخ، مورد توجه قرار گیرد. همچنین برگزاری کلاس‌های مشاوره‌ی بی برای تقویت خودآگاهی شناختی و کاهش فکرها منفی، به منظور کاهش گرایش به مصرف سیگار در دانش‌آموزان، باید در دستور کار مدارس قرار گیرد.

واژگان کلیدی: باورهای فراشناختی، نگرش مذهبی، گرایش به مصرف سیگار، دانش‌آموز

مقدمه

مصرف سیگار را اثبات کرده است (۲). گزارش‌های سازمان بهداشت جهانی نشان می‌دهد که استعمال دخانیات، علت مرگ سالانه چهار میلیون نفر است و پیش‌بینی می‌شود که این آمار تا سال ۲۰۲۰ به ۸/۴ میلیون نفر برسد. طبق آمار W.H.O، ۱/۳ نفر بالای ۱۵ سال سیگاری‌اند که از این تعداد، ۷۵ درصد در کشورهای در حال توسعه زندگی می‌کنند (۳).

امروزه استعمال دخانیات، چالشی برای سلامت جهانی و عاملی تهدیدکننده برای زندگی در کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته محسوب می‌شود (۱). سیگار، یکی از علت‌های اصلی بیماری‌ها و سرطان‌های ریه، قلبی-عروقی و گوارشی است. مطالعه‌های متعددی رابطه‌ی قوی این بیماری‌ها با